

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

י"ג תמוז, ה'תשל"ה

חלק א – יוצא לאור לש"פ קרח, יום ההילולא ג' תמוז, ה'תשפ"ב

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושתיים לבריאה

מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע

פתח דבר

לקראת יום הגדול והקדוש ג' תמוז, יום ההילולא העשרים ושמונה של כ"ק אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, הננו מוציאים לאור חלק ראשון מהתועדות י"ג תמוז ה'תשל"ה, הנחה בלתי מוגה (חלקים הבאים י"ל אי"ה לשבועות הקרובים).

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

יום הבהיר כ"ח סיון, ה'תשפ"ב,
מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע,
ברוקלין, נ"י.

Published and Copyright 2022 by

LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5782 • 2022

Printed in the United States of America

נדפס בדפוס

CH Print & Ship

478 Albany Ave. Brooklyn N.Y. 11203

(718) 771-5000

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחי

בס"ד. שיחת יום א' פ' פינחס, י"ג תמוז, ה'תשל"ה.

בלתי מוגה

א. בנוגע להתוועדות של י"ב תמוז — שנערכת עתה, בהמשך להתוועדות של י"ב תמוז שנערכה בשבת (לפי קביעות שנה זו) — ידוע ומפורסם שהסיבה לזה היא הגאולה של כ"ק מו"ח אדמו"ר מהמאסר בגלל עבודתו במס"נ בהרבצת התורה ועידוד ועזר בקיום המצוות, במדינה שבה הי' אז רוב מנין ורוב בנין של בני"י בכל העולם כולו.

ומזה מובן גם הביאור בפשטות במ"ש במכתב¹ להתוועדות הראשונה לחג הגאולה לתקופת השנה, ש"לא אותי בלבד גאל הקב"ה בי"ב תמוז",

— ובהקדים, שמוכן מאליו שיהודי צריך לומר שירה ותודה על גאולתו, ואסור להיות ח"ו "כפוי טובה" (כפי שמצינו בנוגע לביכורים²), שלכן מוכרח להודות ולומר שאותו הוציאו ממאסר לחירות ומהיפך החיים לחיים³ בחיים חיתו בעלמא דין [חיים גשמיים, ביחד עם חיים רוחניים — קיום המצוות, ששייך רק כאן למטה, לא בגן-עדן העליון או גן-עדן התחתון וכו', אלא בעוה"ז הגשמי בלבד]; אלא שמוסיף: "לא אותי בלבד כו" —

"כי אם גם את כל מחבבי תורתנו הק', שומרי מצוה, וגם את אשר בשם ישראל יכונה",

— כמדובר בארוכה בהתוועדות דיום הש"ק⁴ שאפילו אלו שחושבים שמה שנקראים בשם "ישראל" הוא רק כינוי, וזהו שם שמכסה את שמם האמיתי, הנה אפילו אצלם היתה הגאולה בי"ב תמוז —

ובפשטות הביאור בזה — לפי שאז הי' שם רוב מנין ורוב בנין של בני"י, והיתה הגזירה באופן ובמעמד ומצב שצריך למסור נפשו אפילו על "ערקתא דמסאנא"⁵, ועאכו"כ על ענינים עיקריים כמו הרבצת התורה, ולכן, הצורך במחאה, ולא רק מחאה בדיבור, אלא מלחמה במעשה

(1) אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ב ע' פ. (3) ראה גם שיחת י"ב תמוז דאשתקד ס"ה תו"מ חע"ו ס"ע 404. וש"נ.

(4)

(2) פרש"י תבוא כו, ג.

(5) ראה סנהדרין עד, ריש ע"ב.

בפועל, שלא להתפעל ולא להתרגש כו', ושלא יהי' מונע כלל לענינים, שצריכים להעשות בפועל, ואדרבה: מצד זה שיש הסתר וגזירה קשה, נעשה ריבוי ותוספת בפעולות של הרבצת התורה,

— כפי שראו אז, שדוקא בימים ההם ייסדו "חדרים" עבור לימוד התורה במקומות כאלו שעד אז לא ידעו שם אודות לימוד התורה בכלל (אפילו לא מצד גזירות, אלא בגלל שעדיין לא הגיעו לשם) —

הי' זה דבר שנוגע לרוב מנין ורוב בנין של בני" (שהרוב הוא המכריע) ש"בשבילם נברא העולם",

ובפשטות — שבכל העולם כולו הסתכלו לראות את ההמשך והתוצאה של ההתנגדות לתורה ומצוה באופן ש"אחד הי' אברהם" מעבר אחד, ומעבר השני כל העולם כולו⁶, וכל התוקף של המדינה שמשלה על רוב מנין ורוב בנין בני" כך, שהיחס והתגובה לעמוד בתוקף מבלי להתפעל מזה, הי' נוגע לכל אחד ואחת מבני ישראל בכל מקום שהם, אפילו מי ש"בשם ישראל" רק "יכונה" (כאמור בלשונו במכתבו).

ב. וכיון שסדר נתינת מסורת התורה מתחילתה הוא באופן ש"משה קיבל תורה .. ומסרה ליהושע וכו' לאנשי כנסת הגדולה"⁷, שנמסרה מאבות לבנים וממלמדים לתלמידים ("ושנתתם לבניך אלו התלמידים"⁸), מדור לדור, ללא הפסק ח"ו אפילו לרגע, עד סוף כל הדורות — הרי מובן שכן הוא גם בנוגע לענין הנ"ל:

בדור ההוא ובמדינה ההיא עמדו בתוקף ובמס"נ, והראו בפועל — החל מבעל המאסר והגאולה בעצמו — איך צריך להתייחס לכל קושי (גם כשנראה קושי גדול כו') בנוגע להרבצת התורה ובאופן ש"גדול לימוד שמביא לידי מעשה"¹¹, ועד שבקעו ("דורכגעבראָכן") את חושך הגלות הכפול ומכופל, באופן שאע"פ ש"אכתי עבדי אחשוורוש אנן"¹², ובענינים אחרים נשארו תחת ממשלתם בכל התוקף, נשארו בשלימות עניני ה"חדרים" וה"תלמודי-תורה".

וכידוע¹³, שמיד בהתחלת המאסר, כלילה הראשון ובשעות הראשונות, ניצל בעל המאסר את הרגעים שבהם היתה לו אפשרות לומר

(11) קידושין מ, ב. וש"נ.

(12) מגילה יד, א. וש"נ.

(13) ראה סה"ש תרפ"ז ע' 195. וראה גם

תו"מ חס"ד ריש ע' 323.

(6) ראה שם לו, סע"א (במשנה).

(7) יחזקאל לג, כד.

(8) ראה ב"ר ספמ"ב.

(9) אבות רפ"א.

(10) ואתחנן ו, ז ובספרי ופרש"י.

כמה מילים באופן שהם לא ישמעו, להדגיש ולבקש ולצוות שימסרו בכל המקומות שלא תהי' חלישות בהרבצת התורה ובכל הענינים הקשורים בזה, ואדרבה כו', כך, שמיד בהתחלת המאסר, עוד לפני שהגיע ל"שפאליערקע", הי' כבר "שוברו בצידו", היפך כללות ענין המאסר.

ולאחרי כן, הנה מאותם מילים ספורות נעשה הענין דמוסיף והולך ואור, עד לגאולה ב"י ב"י"ג תמוז, באופן שבי"ב תמוז כבר ידעו מזה, ובי"ג תמוז נעשה גם באופן חוקי, בגלוי, אפילו לפי החוקים והמשטר של המדינה ההיא, ע"י אלו שלעיני בשר עמדו אז בראש וקבעו את סדר ההנהגה.

וענין זה נוגע וצריך להמסר לדורות שלאח"ז, כיון שזו היתה סלילת הדרך, כדי לאפשר לכל אחד שיוכל ללכת בדרך זו לדורות יבואו, בימים ושנים שלאח"ז, במדינה ההיא, ועד"ז בכל המדינות, ועד בשנים אלו ובמדינה זו.

ג. ועי"ז נזכה בקרוב ממש לצאת מהמעמד ומצב ש"עבדי אחשוורוש אנן", מהמעמד ומצב של חושך כפול ומכופל שבימי הגלות האחרונים — לקבל פני משיח צדקנו.

ובאופן ש"מלכם גו' בראשם"¹⁴ — שמלך מלכי המלכים הקב"ה בעצמו יקיים בקרוב ממש הבטחתו ש"אתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל"¹⁵, וכפירוש רש"י¹⁶ שהקב"ה "אוחז בידיו ממש איש איש ממקומו", ומוציא אותו מהגלות; וכיון שהקב"ה בעצמו מלקט ומקבץ, הנה "באור פני מלך חיים"¹⁷, כך, שעושה זאת באופן טוב, מואר ושמה. והעבודה והפעולות בהרבצת התורה, ו"לימוד מביא לידי מעשה" בנוגע לקיום המצוות, בכל מדינה ומדינה ובכל מקום ומקום לפני ענינו, כמ"ש בעל הגאולה במכתבו — תמהר יותר, באופן ד"בעתה אחישנה"¹⁸, קיום ההבטחה "קהל גדול ישוּבו הנה"¹⁹, לארצנו הקדושה, "ארץ אשר .. עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה"²⁰, "בנערינו ובזקנינו גו' בכנינו ובבנותינו"²¹, ו"כספם וזהבם אתם"²².

* * *

19) ירמי' לא, ז.
20) עקב יא, יב.
21) בא יר"ד, ט.
22) ישעי' ס, ט.

14) מיכה ב, יג.
15) ישעי' כז, יב.
16) נצבים ל, ג.
17) משלי טז, טו.
18) ישעי' ס, כב. וראה סנהדרין צח, א.

ד. ישנה השיחה מהתוועדות חג הגאולה יב"ג תמוז דשנת תש"ה²³,

— לפני שלושים שנה, כמבואר בכ"מ הענין ד'ויהי בשלשים שנה²⁴, שגם אז היתה הקביעות כמו בשנה זו, שי"ב תמוז חל בשבת, וי"ג תמוז הי' יום ראשון —

שבה הזכיר בעל הגאולה, שלפני חמישים שנה, בשנת תרנ"ה, היתה ההתחלה שאביו, כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, מסר לו עסקנות ציבורית, וקישר זאת עם ענין בתורה, באמרו מאמר על הפסוק²⁵ "חגרה בעוז מתניי", ובסיום ביאור הענין אמר שהכוונה בזה היא לענין של מסירת נפש, והפירוש של מס"נ הוא — "אזוי²⁶ און גיט אַנדערש"!

וזוהי הוראה כללית שנאמרה בגלוי בשנת תרנ"ה, וחזרה ונאמרה לכל השומעים במדינה זו — שבה יכולים ללמוד תורה ולקיים מצוות ללא מניעות ועיכובים, ואדרבה, אם רק משתדלים כדבעי, יכולים לקבל ומקבלים סיוע מהממשלה, אפילו מאינם-יהודים, ועאכו"כ מיהודים, ש"לב ישראל ער הוא"²⁷, אפילו אצל אלו שעליהם נאמר "אני ישנה"²⁸.

וכיון שנדפסו הדברים, וכפי שנזכר בשבת²⁹ המאמר ששמעו מבעל הגאולה בשם הצמח-צדק שדבר שבא בדפוס הרי זה לדורי דורות³⁰ — הרי זו גם הוראה לדורי דורות, שבכל מקום ובכל מעמד ומצב שבו נמצא יהודי, אזי ענינו הו"ע המסירת נפש, שהנקודה בזה היא — "אזוי און גיט אַנדערש", באופן ש"דבר אלקינו יקום לעולם"³¹, ללא שינויים וללא פשרות, כיון ש"אמת הוי' לעולם"³².

ה. ובזה גופא — כפי שאמר בעל הגאולה בהתוועדות הנ"ל³³ שישנו המאמר "פּוֹתְחִין בְּבִרְכָה"³⁴, שכל ענין מתחילים עם ברכה.

והכוונה בזה בפנימיות³⁵ — ש"הקב"ה עוזרו"³⁶, היינו שכאשר יהודי מקבל החלטה להתנהג "אזוי און גיט אַנדערש" בכל עניני תורה

(23) ס"ד (סה"ש תש"ה ע' 111 ואילך).

וראה גם שיחת י"ב תמוז תש"כ ס"ט ואילך

(תו"מ חכ"ח ס"ע 193 ואילך). וש"נ.

(24) יחזקאל א, א. וראה גם תו"מ ח"כ ע'

108. וש"נ.

(25) משלי לא, יז.

(26) = כך ולא אחרת.

(27) ראה שהש"ר פ"ה, ב (א).

(28) שה"ש ה, ב.

(29)

(30)

(31) ישעי' מ, ח.

(32) תהלים קיז, ב.

(33) ס"א-ג (סה"ש שם).

(34) ראה בהנסמן בלקו"ש חכ"ד ע' 641

(בהערה).

(35) ראה סה"ש שם (ס"ג), שבכל דבר

ישנו הפרד"ס, פשט רמז דרוש סוד וכו'.

(36) סוכה נב, ריש ע"ב. וש"נ.

ומצוותי', אזי ישנה בזה ברכתו של הקב"ה שיקויים כן, שהרי אחד הפירושים בתיבת "ברכה" הוא, שכפי שהענין הוא למעלה, כך נמשך כאן למטה.

ואח"כ סיים, שישנו הענין ד"פותחין בברכה" בגשמיות — להתחיל עם ברכה להקב"ה ע"י אמירת "לחיים", מזונות ומשקה וכו'.

ו. ויה"ר שיהי' ענין עיקר ה"מזונות" — שמתחיל מ"תורתך בתוך מעי"י³⁷, שזהו ענין הרבצת התורה,

ויומשך גם במשקה "המשמח אלקים ואנשים"³⁸ — שיהי' זה מתוך שמחה וטוב לבב,

ועד שיומשך גם בענינים בגשמיות כפשוטם אצל כל אחד מישראל וכל בני", שיהיו בהרחבה ובשמחה,

ואז יקויים פתגם רבינו הזקן³⁹ שהקב"ה נותן לבני" גשמיות, והם עושים מהגשמיות — רוחניות, ובשמחה ובטוב לבב.

* * *

ז. במכתב המוזכר לעיל שבו מציין בעל הגאולה רצונו ובקשתו כיצד לנצל את ההתוועדות בקשר לענין הגאולה, מדגיש כמ"פ את הענין של הרבצת התורה.

ולכאורה הדבר דורש הסבר⁴⁰:

בפעולותיו שבגללם הי' המאסר — היו שני ענינים: הרבצת התורה, וגם ענינים הקשורים עם מצוות, כמו ההשתדלות שיהיו שוחטים ומוהלים, מקוואות ובתי-כנסיות וכו', וכו', שלכאורה אינם נכללים לגמרי בסוג של הרבצת התורה.

ואפילו אם נאמר שהרבצת התורה היא חשובה ועיקרית יותר, הי' לו להזכיר את שאר הענינים עכ"פ בתור ענין שני, לאחרי הענין של הרבצת התורה.

ואעפ"כ רואים שמדגיש רק את הענין של הרבצת תורה — הן במכתב עצמו, שבכתבו מה צריכה להיות הנקודה של ההחלטות

(39) ראה "היום יום" כז טבת. כט אד"ש.

כז אלול. וראה גם תו"מ חע"ח ע' 32. וש"נ.

(40) ראה גם שיחת י"ג תמוז תשכ"ט ס"ה

ואילך (תו"מ חנ"ז ס"ע 58 ואילך). וש"נ.

(37) תהלים מ, ט. וראה תניא פ"ה.

(38) ס' שופטים ט, יג. וראה ברכות לה,

א. וש"נ.

בהתוועדות, מבקש שישתדלו בהרבעת התורה; והן במאמר⁴¹ שמצרף בתור המשך למכתב [בהתאם לסדר אצל בני שבנוגע לכל דבר שצריך לבוא בפועל צריכים לראות מה כתוב על זה בתורה, ובפשטות, כיצד הוא הדין ע"פ שו"ע], "מצורף לזה הנני שולח .. המאמר עשרה⁴² שיושבים ועוסקים בתורה",

והיינו, שאין כאן שני ענינים שונים: ענין אחד, שמבקש שישתדלו בהרבעת התורה, וענין שני, שמבקש שילמדו את המאמר, אלא הם באים בהמשך אחד, באופן שאחד קשור עם השני — שכדי לידע כיצד לעסוק בענין של הרבעת התורה כדבעי, הנה ההקדמה לזה וההתחלה בזה צ"ל באופן שמקבצים עשרה מישראל ויושבים ועוסקים בתורה, שזוהי התחלת המאמר שמצרף למכתב: "עשרה שיושבים ועוסקים בתורה", כפי שמבאר במאמר פרטי הטעמים וההסברות בזה.

ח. ומזה גופא מובן, שבשעה שעומדים במעמד ומצב של מס"נ בפועל (כפי שהי' אז), וצריכים לדרוש מיהודי שיעמוד בזה בתוקף הכי גדול — אזי צריכים לומר לו רק נקודה אחת, ענין אחד.

וכפי שרואים זאת בפועל — שבשעה שעומדים במעמד ומצב של התיישבות, או כפי שאומרים עתה: במצב נורמלי, אזי צריכים לדבר הן אודות "סור מרע", הן אודות "עשה טוב", והן אודות "בקש שלום ורדפהו"⁴³ — אודות כל ג' הקוים שעליהם "העולם העומד"⁴⁴;

אבל בשעה שעומדים במעמד ומצב שדורש מס"נ בגלוי ובפועל — הרי זה כפי שראו בכל הדורות כולם שבנ"י זעקו "שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד"⁴⁵, שזהו ענין האחדות (וכן בנוגע למצוות, שהמצוה שבאה לידי ביטוי ע"י "שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד" היא נקודה אחת),

כהפירוש בתיבת "אחד", שישנו אמנם הח' שמורה על ז' רקיעים וארץ, וישנו הד' שמורה על ד' רוחות העולם (ובלשון הגמרא⁴⁶: "אמליכתי למעלה ולמטה ולארבע רוחות השמים"), אבל התיבה כולה היא באופן שישנו הא' — ראש התיבה שכולל כל התיבה, שזהו הענין של ראשי-תיבות — שרומז על "אלופו של עולם" (כמ"ש הסמ"ק⁴⁷),

45) ואתחנן ו, ד.

46) ברכות יג, ב.

47) הובא בב"י או"ח סס"א.

41) סה"מ תרפ"ח ס"ע קמח ואילך.

42) אבות פ"ג מ"ו.

43) תהלים לד, טו.

44) אבות פ"א מ"ב.

והיינו, שהקב"ה שנקרא ונרמז בכר"כ שמות ותוארים עד אין-סוף, נרמז כאן באות אל"ף דוקא, שמורה על ענין האחדות.

ט. ולכן, כאשר בעל הגאולה כותב מכתב עם הוראה בנוגע לפעולות שצריכים לבוא כתוצאה מההתוועדות, צריכה להיות ההחלטה הראשונה בכל התוקף של מס"נ, כנ"ל שמס"נ פירושה "אזוי און ניט אַנדערש", שזוהי נקודה אחת, ציווי אחד ופעולה אחת, שבה מכניס את רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו — שכפי ששומע מהקב"ה הרי זה כך ולא אחרת, באופן שאין מציאות של שקו"ט והסברה שיכול להיות באופן כזה או באופן אחר.

אמנם, כשם שלאחרי "שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד" בא מיד "ברוך שם" 48, "ואהבת" 49, "והי' אם שמוע תשמעו" 50, שזהו כללות הענין של קריאת שמע, כפי שנחלק בפרטים: מצוות עשה ומצוות לא תעשה (כמבואר בפשטות הכתובים) — כך גם במכתב הנ"ל, שלאחרי שמדגיש שבהתוועדות זו צריך להזכר ולהתעורר לעמוד במעמד ומצב של נקודה אחת ויחידה (נקודת המס"נ), בכל התוקף ("שטורעם") והנצחיות שישנה אצל כל אחד מישראל, אזי באים בדרך ממילא גם שאר פרטי הענינים.

וכמו"כ בנוגע לענין של הרבצת תורה (כדלקמן ס"י) — שלאחרי ההחלטה להתמסר לזה ברמ"ח אברים ושס"ה גידים, הרי זה נעשה באופן של "עשרה שיושבים ועוסקים בתורה", שמעמיד עדה קדושה בישראל, שהם במעמד ומצב של התיישבות ותקיפות בענין העסק בתורה, ומזה נמשך בכל הפרטים שבקיום המצוות, ובלשון חכמינו ז"ל: "לימוד מביא לידי מעשה", כמבואר באריכות בהמשך המכתב וגם במאמר.

י. וכן הוא גם בנוגע להתוועדות די"ב-י"ג תמוז בכל שנה ושנה,

— כולל גם ההתוועדות דשנה זו, שיש בה הענין שהתחלתה מיום

השבת,

וכמדובר ביום השבת בארוכה⁵¹, ששבת הוא יום קדוש, וכו מתבטלת המחיצה וההבדל בין בני"י, בין עם הארץ, הקטן שבישראל, להגדול שבישראל, כדאיתא בירושלמי⁵² שגם עם הארץ אינו משקר בשבת,

וההסברה בזה — בהקדים שהנקודה של איש ישראל היא שצ"ל

(51)

(52) דמאי רפ"ד.

(48) פסחים נו, א.

(49) שם, ה.

(50) עקב יא, יג.

"גוי אחד בארץ"⁵³, שהוא זה שמייצג וממשיך בעולם הענין ד"אחד", שזהו הענין ד"אמת הוי' לעולם", היינו, שהקב"ה הוא ה"אמת" היחיד שבעולם, ובלשון הרמב"ם⁵⁴ ש"כל הנמצאים משמים וארץ ומה שביניהם לא נמצאו אלא מאמיתת המצאו".

אמנם, בנוגע לימי החול, במעמד ומצב של חולין, אומרת התורה בעצמה, שאין לרמות את עצמנו, אלא צריך לדעת שיש יהודי שהוא בדרגא וסוג של "עם הארץ", שקורה פעם שאינו אומר אמת, אלא אומר שקר, והטעם שאומר שקר בנוגע למעשר ותרומה וכו', הוא, לפי שלא ניכר בעולמו בגלוי הענין ד"אמת הוי'";

אבל בבוא יום השבת, הנה גם אצל עם הארץ מאיר בגלוי ה"אמת הוי' לעולם", ולכן מתבטלת אצלו הבחירה ואין לו ברירה, שאינו יכול לומר דבר שקר, אפילו בנוגע למצוה פרטית כמו תרומה ומעשרות וכיו"ב⁵⁵ —

שמיד בהתחלת ההתוועדות יש לזכור שהכוונה בזה — לא לזכור מאורע יפה ונס גדול שאירע לפני עשרות שנים, אלא צריך לחזור ולחיות זאת ("איבערלעבן"), על מנת שיומשך במעשה בפועל, כפי שבעל הגאולה דורש במכתבו.

והנקודה בזה — שבה יכול לעמוד אפילו עם הארץ, אפילו מי ש"אשר בשם ישראל יכונה" — שיהי' אצלו בגלוי הענין ד"אמת הוי' לעולם", ש"אמת" היא תיבה אחת ויחידה, אבל גדלותה מתבטאת בכך שהיא מחברת את התחלת כל אותיות האל"ף-בי"ת, שהיא האות אל"ף, וסוף כל האותיות, שהיא האות תי"ו, והאמצע של כל האותיות (כולל גם האותיות הכפולות), שהיא האות מ"ם (כדאיתא בירושלמי⁵⁶), ואין זה באופן שהם ג' ענינים נפרדים, התחלה, סוף ואמצע, אלא באופן שנעשים אצלו תיבה אחת ויחידה, שהתחלתה באל"ף, ואז נעשה אמת לאמיתתו.

יא. וזהו גם א' הביאורים שיש לומר בטעם ההדגשה במכתב על הענין של הרבצת תורה:

כיון שהכוונה במכתב היא לעורר שיהודי יעמוד בכל התוקף ובכל ה"שטורעם" בנקודה אחת — יש צורך בנקודה שכוללת את כל הפרטים הדרושים כדי שהעולם יהי' דירה לו ית'.

55) ראה גם תו"מ חל"ז ע' 195. וש"נ.

56) סנהדרין פ"א ה"א.

53) שמואל"ב ז, כג. ועוד.

54) ריש ה'ל' יסוה"ת.

ונקודה זו היא — "בשביל התורה שנקראת ראשית ובשביל ישראל שנקראים ראשית"⁵⁷, שישראל עומדים בנקודה של התורה.

ועי"ז בונים אח"כ "את השמים ואת הארץ"⁵⁸, "את השמים — לרבות תולדותיהם, ואת הארץ — לרבות תולדותי"⁵⁹,

והיינו, שנוסף על השלימות של רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו, שתלויים בקיום רמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא תעשה, כך, שהוא יהודי בריא ברוחניות, שאז הוא בריא גם גשמיות⁶⁰, יש לו מסכיבו גם עולם בריא, באופן שהעולם כולו נעשה דירה לו ית'.

וזוהי הנקודה וגם הטעם ללהט בענין של הרבצת התורה:

אין הכוונה שיכולים לוותר ח"ו על קצו של יו"ד, על פרט אחד מתרי"ג המצוות, אלא מדובר כאן אודות היסוד וההתחלה, ה"שטורעם" והתוקף בנוגע להרבצת התורה.

ולאח"ז נעשה בנין של עולם שלם, שעליו אומר הקב"ה "ושכנתי בתוכם"⁶¹, בתוך כל אחד ואחד⁶², בלבו היהודי של כל אחד מישראל, ועי"ז נבנה "משכן" ו"מקדש" — כהפירוש הפשוט בפסוק.

ועי"ז נעשה קיום כל העולם — "שמשם אורה יוצאה לכל העולם"⁶³, לראות את ה"אמת הוי' לעולם", כך, שהעולם כולו נעשה דירה לו ית'.

ואז הנה אפילו כשהגוף נמצא עדיין לפי שעה בגלות — הרי הוא רואה את ה"אמת" שבענין הגלות, שרק "מפני חטאינו גלינו מארצנו"⁶⁴, ובכל אחד מישראל תלוי הדבר להביא את משיח "היום" — "אם בקולו תשמעו"⁶⁵, כדברי הגמרא במסכת סנהדרין⁶⁶.

וענין זה נעשה לא רק בלימוד הגמרא, אלא גם בפועל, למטה מעשרה טפחים — שע"י הוספה והשתדלות ככל הדרוש בהרבצת התורה, ו"לימוד מביא לידי מעשה" — בקיום המצוות, כך שנעשה בגלוי "בקולו תשמעו", אזי "אתי מר — דא מלכא משיחא — היום" (כפי שהבטיח משיח), ובקרוב ממש.

* * *

57 פרש"י ורמב"ן ר"פ בראשית. ובכ"מ. ועוד.
 58 בראשית שם.
 59 פרש"י שם, יד.
 60 ראה לקו"ת נצבים מה, ג.
 61 תרומה כה, ח.
 62 ראה אלשיך עה"פ. של"ה סט, א.
 63 ראה מנחות פו, ב ובפרש"י. ירושלמי.
 64 תפלת מוסף דיו"ט.
 65 תהלים צה, ז.
 66 צח, א.

הוספה

[י"ד שבט, ה'תשי"ז]

בקשתו מטי' שבט לגורוויטש וריינער סידרנו ממחנה.
בעזרת השם כל העבודה תימשך.
דעתי שלקיום עבודתו מוכרח שימשיך במשמרתו במקומו כמקודם,
ומובטחני בו כי עוד יוסיף מרץ בעבודתו בקודש.
כל הנ"ל מהרמ"ש שי, ויכתוב אחר השבעה.
חדקוב

בי"ה, ח' תמוז תשי"ז

ברוקלין

שלום וברכה!

במענה על מכתבו, תקותי אשר לעת קבלת מכתבי זה כבר הוטב מצב
בריאותו, ואחכה לבשו"ט מתאים להבטחתו בסיום מכתבו, ויהי רצון שתהייה

נוסח המברק שנשלח (ע"י המזכיר רחמ"א חדקוב בשם רבינו — "הרמ"ש שי") למוה"ר
בנימין אלי' גאָראָדעצקי (מנהל הלשכה האירופית לעזרת הפליטים וסידורם — פאָריז), בתוך
ימי ה"שבעה" להסתלקות כ"ק אדמו"ר מהור"צ נ"ע. נדפס בספר "בא כח" (תשורה —
גאָראָדעצקי, תשע"ו) ע' נ; ע' ריט. וראה גם שם ע' יח. אגרות נוספות אליו — אג"ק חכ"ו
אגרת ט'תרנד, ובהנסמן בהערות שם.
ממחנה: כלומר, מ"מחנה ישראל".

בעזרת השם כל העבודה תימשך: ראה עד"ז בארוכה באג"ק ח"ג אגרת תקנט (כ' שבט תשי"ז;
למהור"מ ליפסקאר — "זה ברור כי רצונו הקדוש של כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ הי' וכן הוא
גם עתה שלא תהי' ח"ו חלישות באיזה עבודה שהיא שעמדה תחת נשיאתו ואשר כל
המקושרים אליו יתחזקו ויתאמצו ביתר שאת וביתר עז במלאוי תפקידם אשר הטיל עליהם. .
אחד הדברים אשר הואיל כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ לדבר אתי בימים שלפני ההסתלקות הי'
בענין החינוך של ילדי ישראל במדינות אפריקא. . ואמר לי שבקשר לזה יכתוב אליו שהוא יסע
לשם. . באשר הוחלט להמשיך בעזהשי"ת את כל העבודה שהתנהלה תחת נשיאות כ"ק מו"ח
אדמו"ר הכ"מ, ולהתחזק בה עוד ביתר שאת ויתר עז אשר זהו ודאי רצונו הקדוש, הנני בזה
להודיעו את כהנ"ל. . ואכתוב ללשכה בפריז לסדר את הענינים הכרוכים בזה כו"). ובכ"מ.
שימשיך במשמרתו במקומו: ראה גם אג"ק שם אגרת תקפה* ("ותנוח דעתו כאשר הניח את
דעתי, במה שנשאר עתה על משמרתו ומקומו, בזמנים אלו שכל הענינים והמוסדות צריכים
שמירה מעולה וחיוזוק ביותר ותוספות התפשטות הן כלפי חוץ והן כלפי פנים כו").

בשוי"ט וגדולות הן בכמות והן באיכות הן בהנוגע לעצמו והן בהנוגע לכאו"א מבי"ב שיחיו בטוב הנראה והנגלה.

ובפרט שהרי זכה לעמוד בקישור עם כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, העומד גם עתה ומשמש ומעורר ר"ר על כאו"א בהנוגע לו ולב"ב, וימים אלו הקרובים, יבי' ויג' תמוז, הם ימי גאולתו, שע"י גאולת היחיד, יחיד בישראל, היתה גם גאולתם של הרבים, ובכל שנה ושנה נשנים הענינים, וכידוע פירוש האריז"ל על הכתוב, והימים האלה (כשהם) נזכרים (כדבעי, נמשכים הענינים וההשפעות וגם) ונעשים.

בברכת חג הגאולה אשר בטח ישתף בחגיגתו, ולבשורות טובות בכל האמור.

ג

בי"ה, א' כסלו תשי"ח

ברוקלין

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת המכתב בו כותב אודות עניני התפתחות הישיבה ואשר יש מי שרוצה למנוע בזה ח"ו.

ובעת רצון אזכירם על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע אשר הוא עורר מאז ומכבר על יסוד ישיבות כאלו וככל נשיא בישראל עומד גם עתה במרום ומעורר ר"ר על חיזוק מוסדות אלו והתפתחותן, ומזה מובן גודל השכר של כל אלו המתעסקים ומשתדלים בזה, ומזה מובן גם כן גודל הפליאה והתמי' איך זה נמצא איש שיעלה בדעתו לעשות מה נגד, בה שעה שזהו מיסוד כ"ק מו"ח אדמו"ר אשר השתדל כל כך בענין, ואפשר אין

ב

העומד גם עתה ומשמש: ראה סוטה יג, סע"ב.

גאולתו .. גאולתם של הרבים: ראה אג"ק אדמו"ר מהור"צ ח"ב אגרת שפו (ע' פ ואילך).

יחיד בישראל: ראה לקו"ש ח"ה ס"ע 373 ואילך. ובכ"מ.

פירוש האריז"ל על הכתוב, והימים האלה .. נזכרים .. ונעשים: אסתר ט, כח. וראה רמ"ז בספר תיקון שובבים. הובא ונתבאר בספר לב דוד (להחיד"א) פכ"ט.

ג

עומד גם עתה במרום כו': ראה סוטה כו', ראה סע"ב. הקדמת הרמב"ם לפיהמ"ש (בתחלתה —

ד"ה דע כי כל). וראה זח"א קלג, א.

זה שמועה נכונה או עכ"פ מכאן ולהבא תופסק הפעולה הנגדית ויקוים בזה ציווי תוה"ק מעלין בקדש שגם הנ"ל יוסיף בפעולה להחזקת הישיבה הק' והתפתחותה.

בברכה לבשו"ט

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ד

בי"ה, יג' שבט תשי"ט
ברוקלין

הווי"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ
מוה' חיים שמרי' שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיום ההילולא,

בהיותי ביום סגולה זה, על הציון הק' של בעל ההילולא, הזכרתי את זוגתו שתליט"א להמצטרך לה מתאים לתוכן הידיעות שנתקבלו עד אז, והרי נשיאי ישראל לא יעזבו צאן מרעיתם, ובודאי מה עד כאן עומד ומשמש, אף עתה עומד ומשמש ומעורר ר"ר על כל השייכים ומקושרים אליו, בתוככי כבנ"י, להמצטרך להם בגשמיות וברוחניות, ובפרט אלו שזכו לקבל ברכותיו מאז ומקדם, אשר דברי צדיקים וברכותיהם קיימים לעד.

ציווי תוה"ק מעלין בקדש: ברכות כה, א. וש"נ.

ד

מצילום האגרת. נדפסה בחוברת "איש חסיד הי" (גורארי) ע' 90.
מוה' חיים שמרי': גו"א, ת"א. אגרות נוספות אליו — אג"ק חכ"ד אגרת ט'רנו (ס"ע רסז ואילך); חכ"ו אגרת ט'תרמג, ובהנסמן בהערות שם. לקמן אגרת הבאה.
בהיותי .. על הציון הק' .. הזכרתי את זוגתו: ראה גם אג"ק חי"ח אגרת ו'תרצב (אלי').
נשיאי ישראל לא יעזבו צאן מרעיתם: ראה אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"א אגרת עב (ע' קמא — נעתק באג"ק ח"ג אגרת תקנח). ובכ"מ.
מה עד כאן .. אף עתה עומד ומשמש: ראה סוטה יג, סע"ב.
שזכו לקבל ברכותיו מאז ומקדם: ראה גם לקמן אגרת הבאה.
דברי צדיקים וברכותיהם קיימים לעד: ראה אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ב אגרת תע (ע' רלא).
ח"י אגרת ג'תנד (ע' קמו). ובכ"מ. וראה גם תו"מ התוועדות ח"ג (תשי"א ח"ב) ס"ע 157.
אג"ק ח"ז אגרת ביט. חכ"א אגרת ז'תתעה. ובכ"מ.

מובן שמכתבי זה כתוב גם לזוגתו שתליט"א, ובטח ימצא אותיות נוספות, באם צריכה להסברה נוספת, אף שהענינים מבוארים. בברכה לבשו"ט

מ. שניאורסאהן

נ.ב. נדבת לבו הטי' — יכול למסור לקופת רשת אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש, על שם בעל ההילולא, אשר באה"ק ת"ו.

ה

בי"ה, כ"ח טבת תשכ"א
ברוקלין

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ כו'
מוה' חיים שמרי' שי'
וזוגתו מרת חי' שיינא מיכלא תחי'

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מכ"ד טבת, יום ההילולא של רבנו הזקן, ובעת רצון יזכירו עוד הפעם את כאו"א מהם, על הציון הקי' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, מתאים לתוכן כתבו, ועל יסוד הוראת תורתנו תורת חיים שדברי צדיקים וברכותיהם קיימים לעד ופועלים פעולתם, והרי זכו לקבל ברכות בעל הציון הקי' כו"כ פעמים, הנה יהי רצון שיהי זה בטוב הנראה והנגלה, ויבשר טוב בענינים הפרטים וגם בענינים הכללים, ובזה גם — מרוב נחת אמיתי, הוא נחת יהודי חסידותי, מכל יו"ח שיחיו.

בברכה לבשו"ט בכל האמור

מ. שניאורסאהן

ה

מצילום האגרת.

מוה' חיים שמרי' . . מרת חי' שיינא מיכלא : גו"א, ת"א. אגרות נוספות אליו — לעיל אגרת הקודמת, ובהנשמך בהערות שם. אלי' — אג"ק חי"ח אגרת ו'תרצב. תורת חיים: נוסח התפלה (ברכת שים שלום). שדברי צדיקים וברכותיהם קיימים לעד: ראה הנשמך לעיל אגרת הקודמת. והרי זכו לקבל ברכות בעל הציון הקי': ראה גם לעיל שם.

מוקדש
לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו
כ"ק אדמו"ר זי"ע

בקשר עם יום ההילולא העשרים ושמונה
ג' תמוז ה'תשפ"ב
ויהי רצון שנלך בדרכיו אשר הורנו נצח סלה ועד
ולזכות השלוחים והשלוחות ויוצאי חלציהם שליט"א
להצלחה רבה ומופלגה במילוי שליחותם הקי'
באופן דלמעלה מדרך הטבע בכל פעולותיהם הברוכות והקדושות
לקדש שם ליובאוויטש ושמו הקי' של רבינו
ותהיי יד השלוחים על העליונה במילוי השליחות בשלימות
מתוך הרחבה אמיתית ונחת חסידותי מיוצ"ח ומתוך בריאות הנכונה

נדפס על ידי ולזכות
הרה"ת ר' אהרן יעקב בן יפה די שקא וזוגתו מרת שאשא דבורה בת שרה
בנותיהם ובנם
חנה בת שאשא דבורה, ירחמיאל אברהם דוד בן שאשא דבורה,
חי' מושקא בת שאשא דבורה
שיחיו לאורך ימים ושנים טובות ובריאות
פרוש

להצלחה רבה ומופלגה ולהתברך בכל מילי דמיטב
בכל אשר יפנו ובכל המצטרך בגשמיות וברוחניות